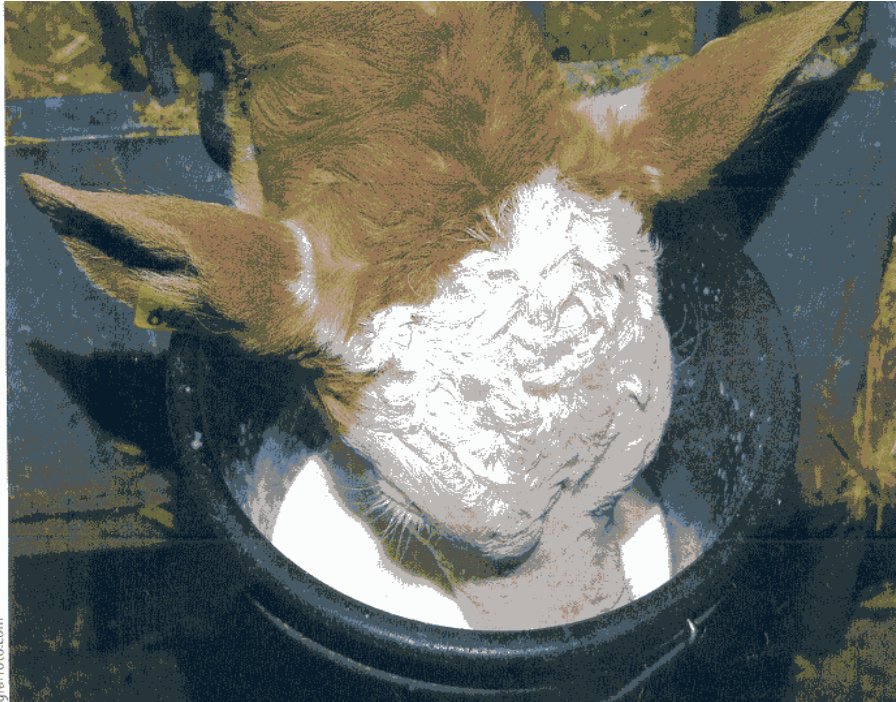

Cilësia e kulloshtres është vendimtare

Kulloshtira është me rëndësi jetike për viçin e porsalindur. Dhënia e menjëhershme ka rëndësi të veçantë. Cilësia e kulloshtres ndikohet prej ushqimit, sistemit të mbarështimit, si dhe nga shëndeti i lopës.

Dhënia e kulloshtres duhet të kryhet sa më shpejt të jetë e mundur, sepse cilësia e saj dhe konsumi i kulloshtres në sistemin intensinal (në zorrë) bie menjëherë pas lindjes.

Brenda 3 orëve të para të jetës viçi duhet të pijë 1.5 deri në 2 litra kulloshtër.

Pas tri orëve e në vazhdim duhet të konsumojë edhe njëherë sasive 1.5 deri në 2 litra.

Vetëm pasi të jenë bërë të gjitha përpjekjet dhe pas 12 orëve të para të jetës viçi përsëri nuk ka marrë kulloshtër, atëherë e gjithë sasia prej 4 litrash, e ndarë në dy porcione, duhet të jepet me anë të sondës.

Në orët e para të jetës, kapaciteti mbajtës i mullëzës është rreth 1,5 deri në 2 litra. Nevojat ditore të viçit për qumësht arrijnë gjatë këtyre ditëve nga 10% deri 12% të peshës trupore. Për këtë arsye në këtë periudhë është më mirë që qumështi të jepet tre herë në ditë sesa dy herë.

Kjo mënyrë duhet të zbatohet mbi të gjitha në ato ferma, në të cilat shfaqen më shpesh rastet e diareve.

Mbrojtja nga mikrobet patogjene, shkaktarë të sëmundjeve

Viçi i porsalindur, vetë nuk është i aftë të mbrohet aktivisht nga bakteriet patogjene që shkaktajnë infeksione. Pra vici, në fillim të jetës së tij, është në varësi të plotë nga konsumi kulloshtrës dhe i lëndëve mbrojtëse që përmban ajo.

Përmbajtja më e lartë e substancave mbrojtëse në kulloshtrës është pikërisht pas lindjes, por ajo bie shumë shpejt. Për më tepër Gammaglobulina depërton muret e zorrëve vetëm në orët e para pas lindjes dhe arrin deri në gjak duke mbrojtur kështu viçin nga mikrobet patogjene të sëmundjeve.

Ndikimet më cilësi

Gjatë periudhës së tharjes, në gjirin e lopës, përqëndrohen antitropa, si dhe elemente të tjerë të qumështit dhe gjakut. Këto përftohen në 4 deri në 6 mjeljet e para pas lindjes. Përbërja e qumështit të kulloshtrës ka ndryshim të dukshëm nga qumështi qarkulluar (Tabela 1).

Në shumicën e rasteve, kulloshtra e lopëve që japin më pak se 8,5 litra në mjeljet e para, ka përqëndrim më të lartë të substancave mbrojtëse, se ajo e lopeve me sasi më të lartë qumështi në mjeljet e para. Në përgjithësi ndodh që lopët më të vjetra kanë kulloshtrës më të mirë se lopët më të reja.

Përveç kësaj, përparësi duhet ti jepet kulloshtrës së lopëve që kanë ndenjur më gjatë në tufë, sepse ato kanë fituar antikorpe të veçanta në stallë. Prandaj, gjedhi barrsë duhet të lihet në tufë gjashtë ose tetë javët e fundit para lindjes, në mënyrë që të mësohet/ambjentohet.

Periudha e tharjes duhet të jetë gjashtë deri në tetë javë. Në rast se periudha kohore është më e shkurtër apo më e gjatë, si pasojë do të kemi një cilësi më të dobët të kulloshtrës. E rëndësishme është që thithat të mos kenë mundësi derdhjeje gjatë kohës së tharjes, përndryshe kulloshtra që para lindjes do të derdhet dhe viçi nuk do të ketë më ç'të pijë. Edhe lopët që kanë gjinjë të irrituar si dhe ato që milen para kohe kanë një cilësi të dobët të kulloshtrës.

Tabela 1

Lënda përbërëse	Kulloshtra (menjëherë pas lindjes)	Qumështi i qarkulluar
TS (%)	22	12
Ynyrna (%)	6,5	3,7
Proteina (%)	23,1	3,5
Sheqeri (%)	2,1	4,8
Vitamin A (IE)	12.000	700
Vitamin D (IE/g Fett)	0,9 – 1,8	-
Vitamin E (µg/g) Fett	84	15
Antitrupe (%)	8	0,09

Evitimi i stresit

Përkujdesja dhe shëndeti i lopës mëmë ndikojnë tek viçi i palindur si dhe te cilësia e kulloshtrës. Kjo do të thotë që gjatë kësaj periudhe është i rëndësishëm evitimi i stresit. P.sh. nëse gjatë kësaj periudhe një lopë ka stres nga i ngrrohti, konsumon më pak ushqim. Edhe në rastet kur racioni i ushqimit peshohet mund të lindin probleme dhe më së fundmi të sjellin një cilësi më të dobët të kulloshtrës.

Ruajtja e rezervave

Kulloshtra me vlera të larta cilësore, sidomos ajo e lopëve më të vjetra, që nga laktacioni i tretë, duhet të ruhet si rezervë në gjendje të ngrirë, kështu ajo mbetet në dispozicion në rast nevojë. Sidoqoftë ajo nuk duhet ruajtur më shumë se një vit.

Kulloshtra duhet të shkrijë në temperaturë maksimale 40° C, në të kundërt e humbet efektin e saj mbrojtës pasi Immunoglobulinat mund të dëmtohen.

Vetitë e Kulloshtrës

- Për shkak të ngjeshjes së fortë ajo ndikon në daljen me lehtësi
- Krijon imunitet pasiv nëpërmjet përmbajtjes së lartë të Gammaglobulinës (lëndë mbrojtëse)
- Furnizimi me lëndë ushqyese me rëndësi jetike si pasojë e përmbajtjes së lartë në proteina, Gammaglobulinë e veçantë, lëndë minerale dhe vitamina.
- Ndikime lokale ndaj mikrobeve të ndryshme patogene, të diuresë në zorrë.
- Mbrojtja pasive e kulloshtrës rritet gradualisht, ndërkohë që aktivizimit të mbrojtjes imunitare i duhet kohë të krijohet. Prandaj viçi fiton fuqi mbrojtëse vetëm pas rreth katër javëve të para të jetës.